

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Theophili Raynavdi, Ex Soc. Iesv. Erotemata De
Malis Ac Bonis Libris, Deque Ivsta Avt Inivsta, eorumdem
confixione**

Raynaud, Théophile

Lvgdvni, 1653

II. Cuius sit librorum confixio pro potestate?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11141

neque præceptorem suum, neque tempus in quo didicerit, assignare valet, nec profus quicquam eorum, quæ ad sermones iudicandos attinent, siue multum, siue parum intelligit? Ego verò noui quòd quæ in Oraculis Spiritus dicuntur, haud cuius liceat proprio subiicere examini; sed ei, qui spiritum habet discretionis, quemadmodum nos Apostolus in diuisionibus charismatum docuit, dicens: *Huic namque per Spiritum datur sermo sapientia, alij sermo scientia secundum eundem spiritum; alij fides in eodem spiritu, alij operationes virtutum, alij prophetia, alij discretionis spirituum.* Itaque si nostra spiritalia sunt, ostendat se donum habere discernendorum spiritalium, qui nostra iudicare præsumit. Si verò quemadmodum ipse conuiciatur, ex sapientia sunt mundi huius, declaret se mundanæ sapientiæ experientiam habere; & tum demum ipsi iudicandi calculos permittemus.]

Inter indoctos porrò, Gerso *tomo 1. tract. de examinatione doct. part. 2. considerat. 2.* meritò numerat eos, qui in vno quidem genere periti sunt, non item in alio, de quo tamen interdum audent iudicare. Sic Galenum à Rabbi Mose Medico derisum refert, quòd vltra crepidam sutor porrexisset manum: sic passim plerosque, dum se vident prærogatiua alicuius disciplinæ, inter suos fulgere, exerrare, dilatato ad alia iudicio, aduertit.

E R O T E M A   I I.

Cuius sit librorum confixio pro potestate.

465. **N**unc de alia confixione disputamus, quæ fit pro potestate, & vel circa libros de fide, aut religione tractantes exercitur, vel circa alios. Ordior à priore librorum genere.

D O C T R I N A   G E R S O N I S , de sede publici in libros iudicij.

Gerso *tomo 1. tract. de examinatione doctrinarum 1. part. illius opusculi, consider. 1. 2. & 3.* agens de examinatione, cui adiungatur determinatio, vel declaratio, aut interpretatio cum appositione pœnarum in rebelles, atque aded, quæ confixionem habeat adiunctam, vel subiunctam, appellat examinationem illam quandoque *authenticam*, quandoque *irudicam*, quandoque *authoritativam*, eiusque potestatem si doctrina examinanda spectet ad fidem, collocat finaliter in sua viua regula fidei, hoc est, in in Concilio Ocumenico. In Papa autem eam potestatem irudicam examinandi res fidei, & damnandi opposita, statuit sub Concilio, vel cum ipso. Estque manifestum, quod de examine, ac confixione puncti cuiuspiam doctrinalis à Gersone asseritur, æquè de libri examinatione, aut confixione valere. Sic igitur ille philosophatur de finali, aut suprema discussione, aut confixione per Concilium, aut Pontificem.

466. Cuiuslibet autem Episcopo, intra fines suæ Diœcesis id concedit præsupposita discussione matura; & dummodò non confingat nisi puncta palàm, & omnium

omnium iudicio, hæreticalia, vel puncta simpliciter quidem dubia, sed peritis, & sapientibus manifesta. Quoad hæc enim Gerſo *conſider. illa 3.* potestatem agnoſcit in Prælatiſ inferioribus, ſive Episcopis, condendi articulum fidei, ab iis tenendum, quos habent iurisdictioni ſuæ ſubiectos, negatque verum eſſe, quod dixiſſe alios refert, nullum præter Papam condere poſſe articulum. Ea verò puncta, quæ non ſunt aperte, (ſaltem apud ſapientes,) hæreticalia, ſed, (vt ait,) [ſunt veluti neutra, habentque pro ſe Doctores, cum rationibus ad utramque partem probabilibus, nec in vna tantum Diœceſi, vel paucis, ſed apud omnes Chriſtianos, aut longè plurimos] locum habent; negat Gerſo poſſe ab Episcopis, decidi, vel ſi eis non ſapiant, poſſe ab eis configi. Has enim putat eſſe maiores cauſas, quas capitæ Eccleſiæ examini, ac ſi res ferat, confixioni iura referuant. Et huius diſtinctionis ignorantia, aut diſſimulatione, non paucos ea tempeſtate in iudicia ſcandalofa, errorèſque prorupiſſe, expoſtulat.

Addit Gerſo *ibidem conſider. 4.* eiſdem [examinationis artificem partim authenticum, partim doctrinalem, eſſe quemuis in Theologica facultate Licentiatum, aut Doctorem; quod non aliter probat, quàm ex hac forma verborum, qua à Cancellario conceditur licentia magiſtralis, [*Ego Apoſtolica auctoritate, do tibi licentiam legendi, regendi, diſputandi, docendi, in ſacra Theologia facultate, hic, & ubique terrarum. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen.*] [Ex qua forma colligit Gerſo, quemuis Doctorem, aut Licentiatum, habere à Sede Apoſtolica facultatem exercendi ubiuis, actus præmiſſos, atque aded etiam libros configendi, ſi noxi] ſunt: tamen ſi facultas illa ad actus prædictos ſubordinetur immediatis præfulibus, & ab eis ex cauſa idonea impediri poſſit. Sicut quamuis omnes Sacerdotes ſint æquè Sacerdotes quoad potestatem in corpus Chriſti reale; quoad myſticum tamen corpus, diuerſimodè ſe habent, prout iurisdictionem accipiunt ab Ordinariis.

467.

Excuitur quoad potestatem Episcopis assignatam.

In his Gerſonis dictis dimittenda ſunt hoc loco, quæ habet de finali, & irretractabili, ſolius Cœcilij generalis, non item Summi Pontificis, definitione; hæc enim alibi ſunt excutienda, cum ratio ſupremi capitæ Eccleſiæ, & potestas infallibiliter, ac irretractabiliter ſtatuendi de rebus fidei, ſoli Pontifici aſſeritur 2. 2. q. 10. Quod verò attinet ad illam potestatem, quam Gerſo agnoſcit in Episcopis reſpectu ſuæ Diœceſis, vt poſſint de rebus ſaltem inter doctos apertis, ac perſpicuis, condere articulos fidei, potest circa eam eſſe lis de nomine. Nam ſi ſenſus ſit, Episcopum poſſe eudere infallibilem fidei definitionem in prædictis materiis; atque aded ſi ſenſus ſit, Episcopo configente librum, ratione puncti alicuius, quem damnet hæreſeos, confixionem illam eſſe ex fide certam, reiiciendum eſt, quod Gerſo dicitur, quia cauſa fidei, & hæreſeos, cum ſit toti Eccleſiæ communis, eo quòd vna in quacumque Eccleſia debeat eſſe fides, non potest per vnius particularis Eccleſiæ, caput decidi, vt rectè argumentatur Caſtro *lib. 3. contra hæreſ. cap. 8.* Tum, quia nulli Episcopo infra Romanum Pontificem, competit potestas iudicandi infallibiliter de fide, aut configendi, quæ ſunt falſa, & fidei aduerſantia; quia de nullo alio ſingulari Episcopo valet, quod de Romano in Petri perſona dictum eſt, *Rogani pro re*
Petre,

468.

Petre, ut non deficiat fides tua. Et, pascue oues meas, quod pabulum maximè præbetur per suppeditationem, ac propositionem doctrinæ sacræ, & reiectionem corruptæ. Valebit autem, quod à Gersone de inferioribus Episcopis dicitur, si sensus sit, eos habere potestatem proponendi suis subditis, quæ ab Ecclesiæ capite fuerint definita tanquam de fide; eosque in conscientia obligandi, ut eis credant tanquam definitis per Ecclesiæ caput, cuius est eas definitiones eudere: ea quippè potestas in munere pastorum includitur, idque apertè tradit S. Bernard. *epist. 39. sub medium.* Et quamuis Parochis quoque proportionalis gradui suo ad id potestas competat, tamen multo magis in Episcopo micat, cuius in pascenda plebe potestas, & eminentior est, & maior. Quod multo magis dicendum est de quocumque Euangelij præcone, definitione fidei rectè factam renunciantem absque vlla ad id potestate, ex solo zelo diuini honoris, & fidei propagandæ. Hic enim & subtus Episcopum, & subtus Parochum, qui Pastores sunt, statui debet quoad præsens negotium.

469.

Præter propositam facultatem, agnoscenda quoque est in Episcopis inferioribus facultas obligandi suos, ne assensum præbeant doctrinæ periculosa: eo quòd tamen nedum damnata sit ab Ecclesia, tamen Episcopo videatur eam doctrinam non coherere cum definitionibus iam cufis, aut accedere ad errores damnatos. Hoc planè videtur necessarium Episcopo, ut munus pascendarum Christi ouium ritè exequatur: & quamuis Episcopus in huiusmodi propositione possit falli, quippè qui privilegio infallibilitatis non gaudeat; tamen prudenter plebs constituti sibi ab Ecclesia immediati Pastoris vocem audiet, nec peccabit ductum eius sequendo. Tandémque diuina prouidentia per mediatos, ac præsertim per supremum Pastorem, aut quibus lubebit viis, dedocet errorem, & bonam plebis mentem, eiusque obedientiam erroris depulsione compensabit: facièrque ne fraudi sit materialis aberratio, ex Spiritu humilitatis, & voluntate constitutos sibi duces sequendi, profecta.

Expenditur facultas publica configendi doctrinam, concessa à Gersone cuiuscumque Doctori singulari.

470.

Iam quod ad Licentiatos, vel Doctores Theologos attinet, perperam Gerfo, nescio quam in eis ex parte authoritatiuam, vel authenticam noxia improbandi potestatem agnoscit. Hoc enim est muneris Pastorum, quorum est pabulum doctrinæ sacræ ouibus suis porrigere, & vitulenta pasua remouere. At Doctores, & Licentiatos præcisè quæ tales, non sunt Pastores. Habent quidem Licentiatos, atque Doctores, si sint, quod dicuntur, nec eminentios titulos præferant; agnitiuis iam Doctorum, penè vulgus æquantibus, ut Franciscus Petrarcha scitè dixit *lib. 1. de remed. c. 46.* & quòd *c. 12.* præmiserat, ceu pecudum greges in quacunque vrbe abundantibus; habent, inquam, veri Doctores idoneitatem, & aptitudinem, ut à Pastoribus assumantur ad discussionem punctorum ambiguorum, sineque Præfulum quasi consulti: quod ad summum fert formula creandi Doctorem antè prolata, continens idoneitatis illius testimonium authenticum, ab iis latum, quos ad ferendum præfecerunt ij, quibus in Repub. potestas competit. Et ita habet ipse Gerfo *lib. 3. de consolatione Theologia, prosa 3.* & benè Caiet. *in summa v. Doctor.* Iuridica tamen, & facta cum potestate propositio dogmatum sanorum, vel confixio reprobatorum, nulla ex

parte

parte est Doctorum, vel Licentiorum. Possis enim cuilibet tale aliquid sibi assumpti, opponere illud Hieronymi ad Domnionem; [Ut de omnibus iudicer, cuius hoc iudicio meruit?]

Non igitur hoc possunt Doctores, vel Licentiat, sed ea tantum facultate discutiendi, & configendi potiuntur, quam Gerſo *ſupra* vocat *per modum doctrinae*, & æquè cuius viro docto competit, tametsi non Doctori. Imò plerumque multo magis homini nulla laurea decorato ſuppetit ea facultas, atque etiam illa quam dixi ad deſeruiendum Paſtoribus idoneitas. Verè enim, ac rectè, laudatus proximè Petrarcha in hanc rem dixit, [Sæpè nullum bonis, clarum malis mercibus ſignum fuit.] Conſulatur qui de indignitate multorum ad hos gradus per vias indebitas erepentium, & huiusmodi titulos emercantium, grauiſſimè conqueritur Aluarus Pelagius *lib. 2. de planctu Eccleſiæ art. 43.* & Ioannes Viualdus in opere *Regali tract. de 12. perſecutionibus Eccleſiæ*, quarum decimam eſſe ait, ab indignis Doctoratu potientibus. Videndus inſuper Ludouicus Viues *lib. 1. de cauſa corruptionis artium, ſub finem.*

Extenditur reſolutio ad cæterum Doctorum vnius Academiae.

Quòd ſi Doctori cuius ſingulari aliud non competit vi Doctoratus, quàm quod diximus, debet quoque liquere, non plus etiam toti Doctorum collegio, etiam ſi numeroſiſſimo, poſſe tribui: quod rectè ſtatuit Alphonſus de Caſtro *lib. 1. contra hæreſes cap. 8.* numerus enim auctior ſimilium perſonarum, nihil plus intenſiuè confert, quàm ſi vnica eſſet perſona. Vnde Caietanus *opuſc. de Concept. B. Virginis*, Academiae deciſiones, & determinationes nauci facit; & quamuis per modum declarationum admitti vtcumque poſſint, quod vnum euincit Catharinus *lib. 2. pro Concept. §. primò quòd ſic, pag. 49.* non tamen vt determinationes, non plus quam ſi vnicus eſſet Doctor. Quamuis autem multitudo ex vna parte conferre poſſit ad faciilius, & certiùs attingendam veritatem, eo quòd plura ingenia exulta concurrant: tamen non ſemper verum eſt, multitudinem eorum, qui Doctores dicuntur, eſſe multitudinem eruditorum, & ingenioſorum; imò, vt Themiftius *orat. 1. de æuo ſuo* expoſtulat, aſinus ſæpè Aſopicus, quamuis aſinus, leonis pelle indutus prodit; atque adèd ſi daretur cæcus talium, non eſſet cæcus leonum, niſi externa ſpecie. De Doctoribus antiquitate & celebritate palmam ferentibus, verè à Ioanne Maiore, qui & ipſe Doctor inter eos vnus erat, ſcriptum eſt. [Non omnis Magiſter eſt doctus.] Ipſeque Gerſo, inter cauſas cur dimittere munus Cancellarij Academiae celeberrimæ vellet, *tract. de eo argumento*, qui p. 2. habetur, eam non omiſit, quod pro abuſu inolito, cogeretur [Ignaros ſcientia, & pernicioſos moribus, promouere; & quandoque ſufficiētoribus præponere.]

Præterea multitudo numeroſior, eo faciliſor eſt, vt in factiones ſcindatur; & vt de dogmatibus, aut libris, in quibus traduntur, non ex iudicio, ſed ex affectu, aut ad gratiam per nundinatio capita pronuncietur. Quod quàm ſit frequens in huiusmodi cætibus, nihil attinet demonſtrare copioſè. Inde certè non rarò contingit vt libri, ac ſententiæ Doctorum orthodoxiſſimorum, iudicio publico alicuius Academiae conſigerentur. Nemo in re litteraria adèd hoſpes eſt, vt ignoret, quã in pretio ſit apud omnes æquos æſtimatores doctrina D. Thomæ.

Commendarunt illam nonnulli Summi Pontifices, vt Ioannes XXII. & Urbanus V. & Pius V. quorum dicta, vel rescripta, collegit Seraphinus in *prolusione ad Summam S. Thomæ à se editam*. Non potuit tamen vir Sanctissimus, & Doctorum Aquila, inuidorum morsus, aut rabiem defugere, editis aduersus eius scripta, atque doctrinam, tanquam erroneam, non sine adiuncta excommunicatione per Parisiensem Episcopum, ab Academia in fraudem actam, variis articulis, quos Ægidius Romanus, qui aderat, referente Capreolo in 2. q. 1. ad 1. *Gregorij*, damnatos refert *factiosè* [*non conuocatis omnibus Doctoribus, ad requestam quorundam Capitoforum.*] Vt mirum non sit de articulis sic confectis, à Godofredo *quodl. 8. quest. 5.* sic statui. [*Indigent magna correctione, quia nonnulli sunt falsi, nonnulli sibi adinuicem contradicunt, nonnulli derogant veræ doctrinæ,*] laborat non parùm Maior in 2. *dist. 2. quest. 8. ad 3.* vt hanc articulorum confixionem eleuet. Sed re vera proficit nihil, nec eorum reuocationem à Stephano Parisiensi Episcopo factam anno 1239. quam Capreolus memorauerat, sibi opponere ausus est. Æstum factionum in huiusmodi corporibus tantum potuisse, & monstrosas confixiones præualeate non potiore parte, sed numero, procudisse, nec angustam portam magnis malis aperuisse, indoluere non semel viri cordati. Itaque minùs mirum est, euulsiſſe iam olim plerasque ad eum modum editas confixiones. Id quod docent proverbia relata apud Alphonsum de Castro *lib. 3. contra heres. cap. 8.* & apud Maiorem proximè citatum.

Neque has Eminentissimorum Doctorum, vt Sancti Thomæ, ac similium, confixiones ex eorum obtorsione, & peruersa scriptorum ab eis editorum interuersione, mirabitur, qui genium humanum non dediderit. [*Impossibile enim est, cum homines sint, qui in Ecclesia docent, vt calumniantium vituperationes effugiant. Et quid de Ecclesiæ Doctoribus dicimus? Quoniam, & ipsa sancta Euangelia multi hæreticorum ad suam recipiunt voluntatem, diuina dicta vertentes, & in multas partes corpus Ecclesiæ discindentes.*] Verba sunt Synodi Orientalis ad Theodosium Imperatorem relata à Facundo *lib. 8. pro tribus capit. c. 3.*

Idem statuitur de omnibus Orbis vniuersi Doctoribus.

473. Minùs mirum videri debet, negari à nobis cuiuscumque Academiae, facultatem ir retractabilem configendi pro potestate dogma quodpiam, vel librum, quo illud tradatur, cum ne omnibus quidem vniuersi Orbis Doctoribus, (& *Doctores* sumo, non pro *dônatis* laurea, qui sæpè sunt non doctissimi, sed pro verè doctis, ac præstanti eruditione viris:) si consentirent, & in vnam sententiam conspirarent, potestas supererat aliquid de fide statuendi, aut tanquam fidei contrarium configendi pro potestate, & secluso regulæ fidei præiudicio. Imò neque præbendi argumentum sufficiens, ac certum, quod propositio ab eis confixa, tanquam hæretica, (*sistendo in eorum confixione, nec attendendo præiudicium Ecclesiæ, quo ea confixio nitatur,*) sit re vera hæretica. Non melaret, Melchiorem Canum *lib. 8. de locis c. 4. conclus. 3.* & *lib. 12. c. 7. propositione 8.* & Dominicum Bannem *1. p. q. 1. art. 8. dub. ultimo conclus. 3.* censuisse, communem Doctorum Scholasticorum sententiam continere irrefragabile argumentum, adedò

adèdò vr oppositum tòm communi sensu firmatà sententià, aduersetur fidei. Sed hoc meritò repellunt alij, & benè Gillius *lib. 1. tract. 7. c. 13. n. 6.* quia certitudo infallibilis, qualis ad itatuendum pro potestate de re fidei exigitur, niti debet promissione aliqua diuina, præstandæ assistentiæ, aberratione prohibentis. At illam diuinæ assistentiæ syngtapham, pro Doctoribus vniuersis, nusquam reperimus. Esto doctrina omnibus planè Doctoribus repugnans, temeritatis iure infimuletur. Quantumuis igitur omnes in vnum placitum conuenirent, & contrarium configerent tanquam fidei aduersans, si aliunde non stabiliatur confixio, nequaquam certa erit, & cui obistere absque hæreseos nota non liceat.

Iura suprema Romani Pontificis in librorum doctrinam fidei continentium, comprobatione, aut confixione.

Fixum igitur esto, quoties liber de quo configendo agitur, res fidei tradit, eoque nomine configendus venit, quòd fidei aduersetur, nullius esse irtractabilem confixionem facere, præterquam totius Ecclesiæ Capitis, cuius principaliter est, Christi oues pascere, idoneo, & non virulento pabulo doctrinæ, & separare pretiosum à vili: vt propterea non abs re olim, qui libros conscriptos vulgaturi erant, (id quod Baronius multis exemplis illustrat *anno 496.*) omni studio anniterentur, vt recognoscerentur, ac probarentur à Romano Pontifice. Quos autem libros ille confixisset, haberent pro noxiis, & omninò improbandis. Videmus ita fecisse Sanctum Augustinum *in exordio libri primi contra duas epistolas Pelagianorum.* Nam Bonifacio Papæ tanquam præ eminenti fastigio specula pastoralis, examinandum, & emendandum ditigit opus illud. Constat idem fecisse Sanctum Eulogium Patriarcham Alexandrinum, vt legere licet apud Sanctum Gregorium *lib. 8. Registri epist. 42.* Exemplo sui & ratione optima, ita esse faciendum autoribus, confirmat Sanctus Anselmus *lib. de Incarnatione Verbi cap. 1.* verbis illis ad Vrbanum I I. [quoniam diuina prouidentia vestram elegit sanctitatem, cui & vitam, & fidem Christianam custodiendam, & Ecclesiam suam regendam committeret, ad nullum alium rectiùs refertur, si quid contra Catholicam fidem oritur in Ecclesia; vt eius auctoritate corrigatur: nec vlli alij tutiùs, si quid contra errorem responderetur, ostenditur, vt eius prudentia examinetur. Quapropter sicut nulli digniùs possum, ita nulli libentiùs præsentem epistolam, quam vestræ destino sapientiæ: quatenus si quid in ea corrigendum est, vestra censura castigetur. Et quod regulam veritatis tenet, vestra auctoritate roboretur.] Extant Possessoris, Africani Episcopi, litteræ ad Hormisdam Papam, quibus testatur se ad eum transmisisse recognoscendum codicem suarum explanationum in B. Pauli epistolas. Ioannes Diaconus *in Prologo ad opus de vita S. Gregorij Magni,* idem de suo opere facit, dirigens illud ad Ioannem Papam, tanquam ad eum; (sic enim profitetur,) cuius sit scripta quæcumque probare, aut explodere.

Anastasius item Bibliothecarius, præfatione ad vitam sancti Ioannis Eleemosynarij, sic affatur Nicolaum Papam. [Sed licet membranas inciderim, schedulas præparauerim; non tamen hunc codicem conficere ausus sum, antequam

antequam à Dominatione vestra, ò millies Beate, licentiam adipisci promerui; neque enim fas est, vt absque Vicario Dei, absque Clauigero cœli, absque curru, & auriga spiritualis Israël, absque vniuersitatis Pontifice, absque vnico Papa, absque singulari Pastore, absque speciali Patre, absque te omnium arbitro, aliquid consummetur, aut diulgetur; tu enim tenes Clauas David, tu accepisti Clauas scientiæ. In arca quippe pectoris tui, tabulæ testamenti, & mannæ cœlestis saporis requiescunt. Tu enim, quod ligas, nemo soluit; quod soluis, nemo ligat; qui aperis, & nemo claudit, claudis, & nemo aperit, vicem namque in terris possides Dei.]

Faustus item Sancti Mauri condiscipulus, ad eiusdem Sancti Mauri historiam præfando, affirmat, nihil esse, quod lectores in illius lectione suspensos teneat; se enim, & nihil nisi certum statuisse scriptis tradere, & opus suum Bonifacio Papæ ostendisse, [quod ipse Sanctissimus Pontifex approbans, laude dignum duxit, suaque sancta autoritate roborauit.]

477. Ioachimus Abbas, quem Benedictini suum esse volunt, Cistercienses autem sibi vendicant; vir & doctrina, & sanctitate clarus, teste Gulielmo Parisiensi *lib. de virtutibus*, omnes lucubrationes suas, & quas iam misisset, & quas missurus esset, assignari Summo Pontifici voluit approbandas, aut corrigendas Apostolicæ Sedis iudicio. Ita testatur Honorius III. epistola ad Episcopum Lucaniæ in gratiam Ioachimi demortui, ad obstruendum os loquentium de eo iniqua. Et idem habet Innoc. III. *cap. damnamus, de summa Trinit. & fide Cathol.* quo Ioachimum ob reprehensionem Petri Lombardi, ita reprehendit, vt tamen labe hæresis formalis illum eximat, ea ex causa, quod [idem Ioachimus omnia scripta sua nobis assignari mandauerit, Apostolicæ Sedis approbanda iudicio, vel etiam corrigenda; dictans epistolam, cui propria manu subscripsit, in qua firmiter constitetur se illam fidem tenere, quam Romana tenet Ecclesia, quæ, disponente Deo, mater est cunctorum fidelium & magistra.] Verisimile est, quod significat in Ioachimi vita Gabriel Baxius, hanc epistolam esse syngrapham morientis Ioachimi, qua ante celebrationem Concilij Lateranensis, & intellectam confixionem, quam ibi sustinuit, subiecit omnia sua opera pro more Catholicorum, iudicio, ac censuræ Romani Pontificis.

478. Pulchrè denique idem præstat Godefridus Viterbiensis, præfatione in conscriptam à se historiam ad Vrbanum III. verba eius sunt. [Dum sacrosanctæ Matris, nostræ Romanæ Ecclesiæ, culmen inspicio, & eius eminentiæ considero maiestatem, illud ante omnia necessarium esse intueor, vt sicut ipsa omnibus noscitur præesse Principibus; ita omnes Reges, & Principes, & vniuersa Orbis Ecclesiæ, doctrina eius, & regimine adornentur: & ab ea tanquam à fonte Iustitiæ, totius sapientiæ regulis instruuntur; quia nullum Scripturarum elogium noscitur esse autheuticum, nisi ab eius sapientiæ fluminibus, sitientibus propineretur. Quare si quod historiarum opus, noua per aliquem institutione conficitur, ratio suggerit, vt antequam in publicum deueniat, Apostolico examini præsentetur: quatenus si acceptione dignum esse perpenditur, eius mandato, & iudicio approbetur, & ab eo vires, autoritatèque recipiat, cui terrena, & cœlestia diuinitus sunt commissa.]

Iure

Iure igitur Marinus Papa, scribens ad Carolum Caluum, profitetur Romani Pontificis esse, approbare, atque adeo etiam reprobare quoscumque libros; idque ad clauem sapientiae, ei conceditam spectat. Et notanda sunt verba illius epistolae à Westmonasterienfi exhibitae anno 883. [Relatum est Apostolatu nostro, quod opus Dionysij Areopagitae, quod de diuinis nominibus & de caelestibus Ordinibus Graeco scripsit eloquio, quidam vir Ioannes natione Scotus nuper transtulit in Latinum: quod iuxta morem Ecclesiae, nobis mitti, & nostro iudicio debuit approbari: praesertim cum idem Ioannes, licet multae scientiae esse praedicetur, olim, non sanè sapere in quibusdam frequenti rumore dicatur.] En quem testatur esse morem Ecclesiae, circa libros, praesertim suspectorum autorum.

479.

Qua immediatorum Praesulum partes, circa eosdem libros.

Secundum Romanum verò Pontificem, & rem exigendo ad amissum regularum fidei, quas ille proponit, haec est, probati ab eo verbi Dei, scripti aut traditi, vel anteriorum ab eo alioue Pontifice latorum definitionum, addendum est, posse immediatos Ecclesiarum Praesules, gregibus quemque suis prospicere improbatam doctrinam, & librorum, quibus illa continetur, demonstratione, ac confixione pro potestate. Doctoribus autem singulis, aut quantumuis multis, & siue doctrinae ueritas, siue titulorum quandoque mendacium decus spectetur, nihil praeter nudum consilium, absque omni quicquam decidendi facultate competere. Ut effrontissimus profectò fuerit Seuerus, quem Anastasius Sinaita c. 6. idemque refert à suis Monophysitis habitum Doctorem Doctorum; quippè qui de libris omnium Patrum, tanquam examinator, & iudex sententiam scripto tulisset; hos improbens, illos admittens. Ad eam Patrum tabulam diiudicatricem, quam praeter Euangelio adamasse sectarios per Syriam & Aegyptum, testatur Anastasius, occurrebant illicò dementati illi tanquam ad Indicem expurgatorium; libro nomen erat *Veri amans*, mendacitate aliis fabulosis communi, quam notauit in anteloquio ad opus de Aequiuocatione.

480.

Laicis quibuscumque, nihil in huiusmodi libris res fidei tradentibus feri, aut meri, nisi arrogare sibi, quam nullo iure habent potestatem velint, certum est: idque uidisse Ethnicos, apud quos nefas erat libros de Religione ab aliis recognosci, quam à Sacerdotibus, tradit Aegidius Mag. 1. *Decretor. tit. 2. num. 10.* Et sequitur ex iis, quae tradit Castro lib. 1. *de iusta haeret. punit. c. 5. & 23. fundamento 1.* Ut proinde meritò Card. Baronius anno Christi 1186. de procaci, imò Antichristiana quorundam huius aui Christianorum Magistratum arrogantia, hac in parte expostularit. Libros tamen, quibus traduntur haereses ab Ecclesia iam damnatae, meritò per laicos aboleri, rectè statuit Ricciullus lib. 5. *de iure personarum extra Eccles. c. 22.* Non tamen id possunt ante damnationem doctrinae, factam ab Ecclesia.

Iura ciuilibus potestatis in alios libros.

Venio ad libros alia tractantes, quam quae ad fidem, aut Religionem spectant.

481.

Mm 3.

stant.

stant. Hos Galenus *tomo 4. lib. contra Iulianum*, optabat permitti iudicio Collegij alicuius litteratorum, vt eorum arbitrio starent, aut caderent. Sic enim differit Galenus. [Sicut in Ægypto olim artium inuentum vnumquodque à communi eruditorum consensu probatum columnis inscribebatur quibusdam, in sacris locis positis: eodem modo factum, apud nos oportere Collegium proborum simul, doctorumque hominum, qui examinatis recentiorum scriptis, in publicum, quæ bona sint, exponant, mala verò quæcumque fuerint perdant. Nunc, & cum passim omnibus scribere liceat, & vnicuique sententiam ferre, apud vulgus audacissimus quisque maximè commendatur.] Optima propositio. An ex Platone hausta? Is sanè *lib. 7. de Repub.* libros omnes priusquam edantur, & vulgari sinantur, delectorum iudicium, (vtique peritorum,) sententiæ, subiiciendos legem figit. Id verò Platonem ex Hebræis hausisse, Eusebius autor est *lib. 12. de prep. c. 6.*

483.

Quòd tamen nemo sumat sibi honorem, nec fas cuiquam sit, iniussu Re-
ctorum atrogare sibi ius in alienos labores, liquet non posse huiusmodi pote-
statem, corpori vlli, vel cœtui, quantumuis eruditorum, conuenire; nisi da-
tum illi fuerit desuper, hoc est, per publicam potestatem ciuilem. At hæc, vt
adducatur ad huiusmodi Censuram collegium statuendum, agrè sperandum
video; nec fortassis consultum foret id vrgere; quia Censuram salua diuersif-
sima est; & qui liber vni displicet, futurusque inutilis videtur, alteri vna sal-
tem quapiam ex causa, videbitur non inutilis, ac permittendus. Eidem ciuili
potestati, iure optimo subiacent libri mali, quatenus fidem, & sanam doctri-
nam reuelatam non spectant: vt famosi, & obscœni, aut quibus iura merè
temporalia violari contingeret. Tales quippè libros, nemo censuræ, ac iudicio
secularis potestatis per se, ac directè rem spectando, iure subduxerit.

E R O T E M A I I I.

*Quæ seruanda, quæ declinanda, vtrolibet modo
configentibus alienos libros.*

484.

Sive censes, iure prauato, siue pro potestate de alienis lucubrationibus sint
pronunciaturi, non habent solutam, & vsquequaque liberam pronuncian-
di facultatem: sed certis adstrictam legibus, quas nitidè omninò, ac sapienter
proposuit Ludouicus Vives *sub finem libri quinti de tradendis disciplinis*; ex quo
profecit Posseuinus *lib. 1. Bibl. c. 50.* Nos quæ in hac re videbuntur opportuno-
ra, redigemus ad paucos canones.

*Alienarum lucubrationum censes, liberi turbidis motibus sunt.
Nullis auersis affectibus, odij præsertim, ac
superbia, subiacento.*

Nihil procliuius, quàm vt deprauata voluntas intellectum elucifcet. Quare
ante